

સંખ્યાની ગમ્મત

રાધિકા, ગૌરી, વિકી, ઇન્દ્રા અને સુનીલ આમલીનાં બી (કચૂકા) ભેગા કરતાં હતાં.

- ❖ _____એ સૌથી વધુ કચૂકા એકઠા કર્યા છે.
- ❖ વિકી પાસે જેટલા કચૂકા છે તેટલા કરવા માટે સુનીલ _____ કચૂકા વધારે ભેગા (એકઠા) કરશે.
- ❖ જો રાધિકા ૬ કચૂકા વધારે (More - મોર) ભેગાવે, તો તેની પાસે _____ કચૂકા હશે.
- ❖ કેટલાં બાળકો પાસે ૪૦ કરતાં વધારે કચૂકા છે? _____
- ❖ _____ને ૫૦ કચૂકા કરવા માટે ૩ કચૂકાની જરૂર છે.
- ❖ સુનીલ પાસે ૪૦ કરતાં ૨ કચૂકા ઓછા (Less - લેસ) છે અને _____ પાસે ૪૦ કરતાં ૨ કચૂકા વધારે છે.

બિંદુઓની રમત (ટપકાંની રમત)

વર્તુળ (Circle - સર્કલ)માં આવેલાં ટપકાઓની સંખ્યાની કલ્પના કરો. હવે ટપકાઓની ગણતરી કરો અને તમારા અનુમાનની ચકાસણી કરો. વર્તુળ બનાવીને તમારા મિત્રો સાથે આ રમત રમો અને સૌથી સારું અનુમાન કોણ કરી શકે છે તે જુઓ.

સંખ્યાનું ચોક્કસ અનુમાન કરવા વસ્તુઓની અચોક્કસ ગોઠવણી અને સપ્રમાણ જૂથ સમજાવવા માટે રસપ્રદ મહાવરા આપવા જરૂરી છે. શિક્ષક બીજી કેટલીક બાબતો જેવી કે, બજારમાં વેચાતી પાંદડાંની જૂડી, પ્રાર્થનાસભા, સાદડી પરની ભાત વગેરેનો ઉપયોગ સંખ્યાનું અનુમાન કરવા અને અંદાજ કાઢવા કરી શકશે. આ પુસ્તકમાં જ્યાં કીડીનું ચિત્ર છે ત્યાં બાળકે અનુમાન અથવા અંદાજ કરવાનો છે તેવું દર્શાવવા માટે કરેલો છે.

ધોનીની સદી (Century - સેન્યુરી)

ગુવાહાટીમાં ભારત અને દક્ષિણ આફ્રિકા વચ્ચે એક દિવસીય (One-day - વન-ડે) હરીફાઈ (વન ડે મેચ)....ભારત પ્રથમ બેટિંગ (બલ્લેબાજી) કરે છે....

ખાલી જગા પૂરો :

ધોનીએ ૯૬ + _____ = _____ રન કર્યા.

સદી પૂર્ણ કરવા માટે નીચેના ખેલાડીને કેટલા રનની જરૂર છે?

	રન કર્યા	સદી પૂર્ણ કરવા માટે રનની જરૂરિયાત
ખેલાડી ૧	૯૩	_____
ખેલાડી ૨	૯૭	_____
ખેલાડી ૩	૮૮	_____
ખેલાડી ૪	૯૯	_____

સંખ્યાજ્ઞાનની સમજ સંખ્યાઓને ક્રમમાં બોલાવીને ન આપતાં તેઓને સંખ્યાના બંધારણની સમજ આપવી. અહીંયાં 'સદી'નો ઉપયોગ કરેલો છે. શિક્ષક બાળકોના જીવનનાં ઉદાહરણો લઈને સમજાવી શકે છે. ૩ અંકો (Digits - ડીઝીટ્સ) ની સંખ્યા બોલવા માટે શિક્ષકે તેમને પ્રોત્સાહિત કરવાં. તેઓ તેમને વાંચી કે લખી ન શકે તોપણ તે માટે પ્રેરવાં.

ખાલી જગા પૂરો :

૯૯ - ૧૧૨		૧૯૫ - ૨૦૬	
સંખ્યા(અંકોમાં) (In figures - ઇન ફિગર્સ)	સંખ્યા(શબ્દોમાં) (In words - ઇનવર્ડ્સ)	સંખ્યા (અંકોમાં)	સંખ્યા (શબ્દોમાં)
૯૯	નવાણુ	૧૯૫	એક સો પંચાણુ
૧૦૦	સો	૧૯૬	એક સો છન્નુ
૧૦૧	એક સો એક	૧૯૭	એક સો સત્તાણુ
૧૦૨		૧૯૮	એક સો અઠાણુ
૧૦૩	એક સો ત્રણ		એક સો નવાણુ
૧૦૪	એક સો ચાર	૨૦૦	બસો
	એક સો પાંચ	૨૦૧	બસો એક
૧૦૬	એક સો છ		
૧૦૭		૨૦૩	બસો ત્રણ
	એક સો આઠ		બસો ચાર
૧૦૯	એક સો નવ	૨૦૫	બસો પાંચ
૧૧૦	એક સો દસ	૨૦૬	
૧૧૧	એક સો અગિયાર		
	એક સો બાર		

ઓહ! ૨૦૬! ત્રીજી સદી પૂરી કરવા માટે કેટલા વધારે (૨૦) કરવા પડે તેનું અનુમાન કરો.

ક્રિકેટ વિશ્વકપના શ્રેષ્ઠ દસ વ્યક્તિગત રન

ખેલાડી	કરેલ રન	ખેલાડી	કરેલ રન
સચિન	૧૨૮	ધવન	૧૭૮
ગાવસ્કર	૧૦૦	જાડેજા	૧૦૫
ધોની	૮૮	ગાંગુલી	૧૪૧
કોહલી	૧૬૨	દ્રવિડ	૧૧૨
રહાણે	૧૫૨	કપિલદેવ	૧૨૭

- ★ ધોની સહેજમાં જ સદી ચૂકી ગયો. એક સદી પૂરી કરવા માટે તેને _____ રનની જરૂર પડે.
- ★ _____ અને _____ એ લગભગ સરખા રન બનાવ્યા.
- ★ _____ એ સદી પૂર્ણ કરી. વધારે પણ નહિ અને ઓછા પણ નહિ.
- ★ કોઈ એક ખેલાડીએ કરેલા સૌથી વધુ રન _____ છે.
- ★ _____ અને _____ વચ્ચે માત્ર એક જ રનનો તફાવત છે.
- ★ _____ એ દોઢ (One and half - વન એન્ડ હાફ)(એક અને અડધી) સદી કરતાં ૨ રન વધારે કર્યા.

૧૦ની ગણતરી (Counting in tens - કાઉન્ટિંગ ઇન ટેન્સ)

૧૦	૧૧૦	૩૧૦	_____
૨૦	_____	_____	૭૨૦
૩૦	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	૭૮૦
_____	૧૮૦	_____	_____
૧૦૦	૨૦૦	૪૦૦	_____

૫૦ની ગણતરી
(Counting in fifty -
કાઉન્ટિંગ ઇન ફિફ્ટી)

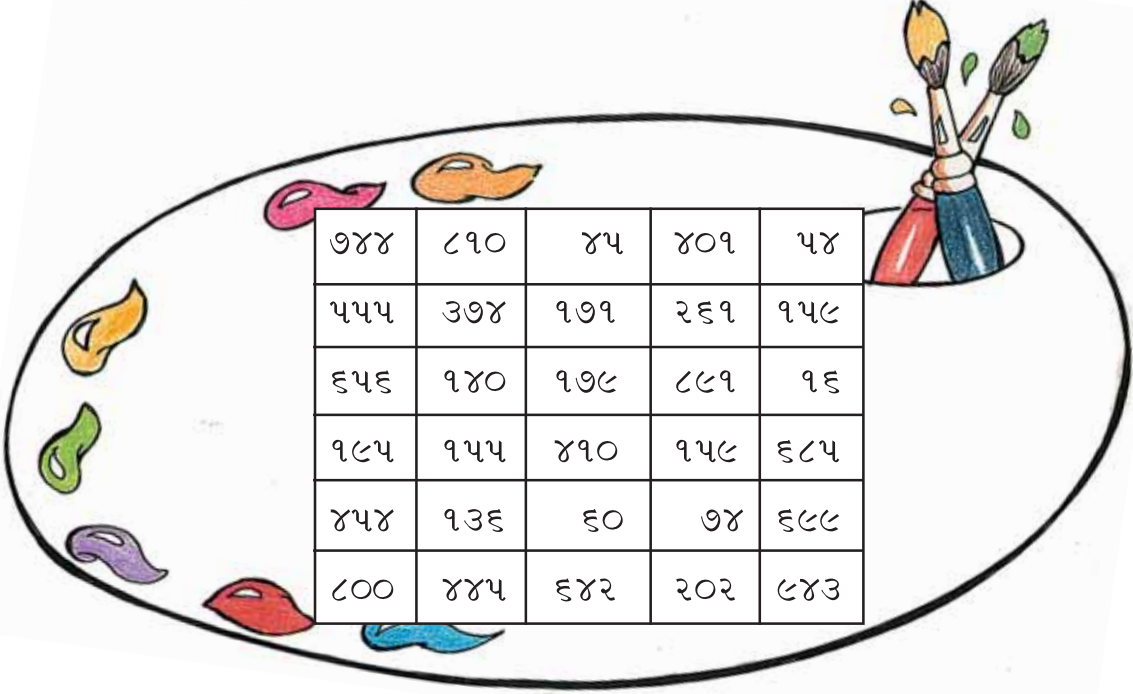
૨૦૦	૫૫૦
૨૫૦	_____
_____	૬૫૦
૩૫૦	_____
_____	૭૫૦
_____	_____
૫૦૦	૮૫૦

આ રીતે તમે કેટલે સુધી જઈ શકો?
તમે કહી શકો તેવી સૌથી મોટી સંખ્યા કઈ છે?

સંખ્યાને રંગો

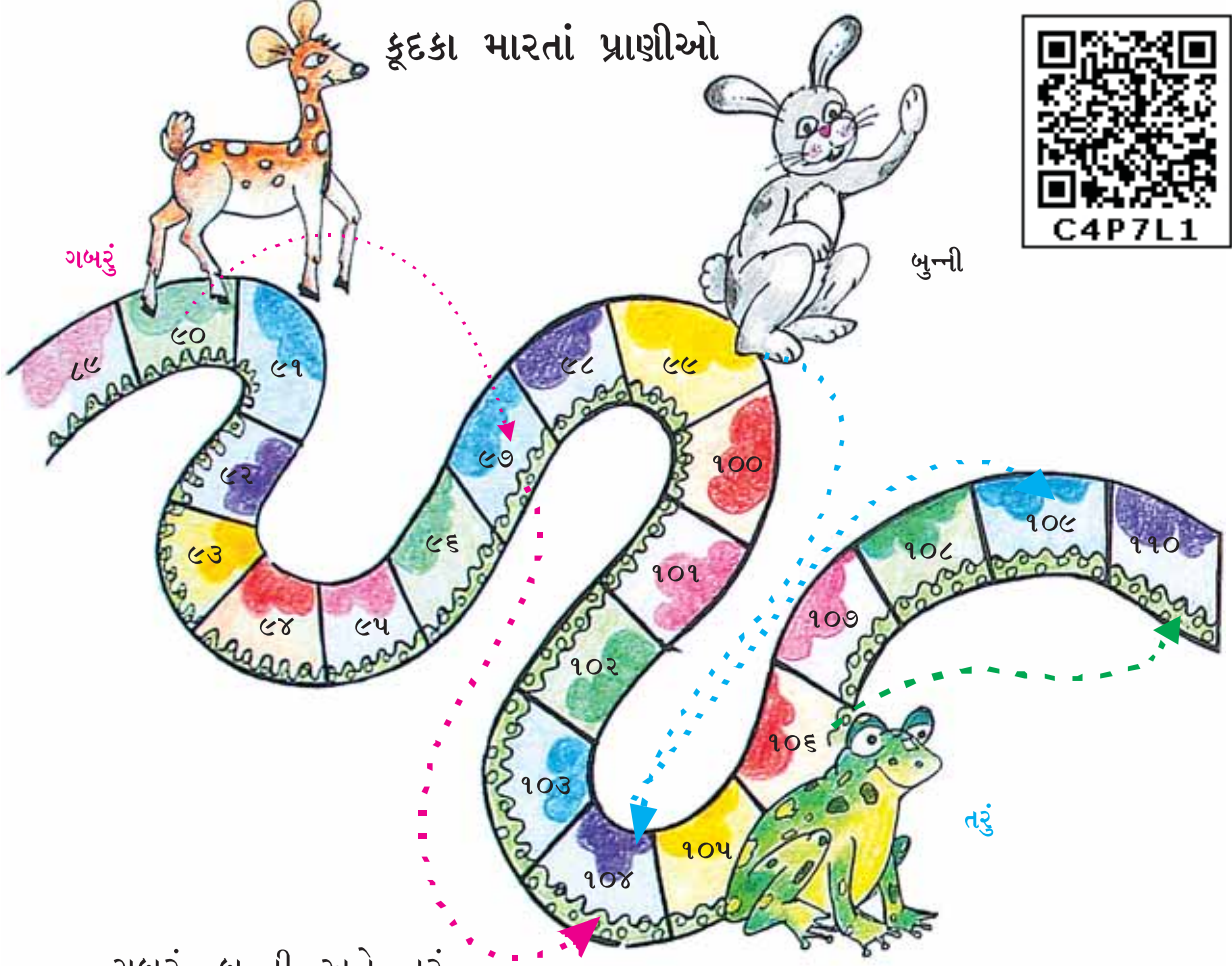

નીચેની સંખ્યાઓને ઉપરની આકૃતિમાંથી શોધો. તેમને રંગો.

લીલો	લાલ	પીળો
એક સો ચાલીસ બસો બે બસો એકસઠ આઠસો $૩૦૦ + ૭૦ + ૪$ $૬૦૦ + ૫૦ + ૬$ $૫ + ૫૦ + ૧૦૦$	ચોપન સાઠ એક સો પંચાણું પાંચ સો પંચાવન $૬૦૦ + ૪૦ + ૨$ $૧૦૦ + ૭૦ + ૮$ $૮૦૦ + ૧૦$	ચારસો પિસ્તાળીસ સોળ એક સો ઓગણસાઠ છસો પંચાશી $૬૦૦ + ૮૦ + ૮$ $૭૦ + ૪$ $૧ + ૮૦ + ૮૦$

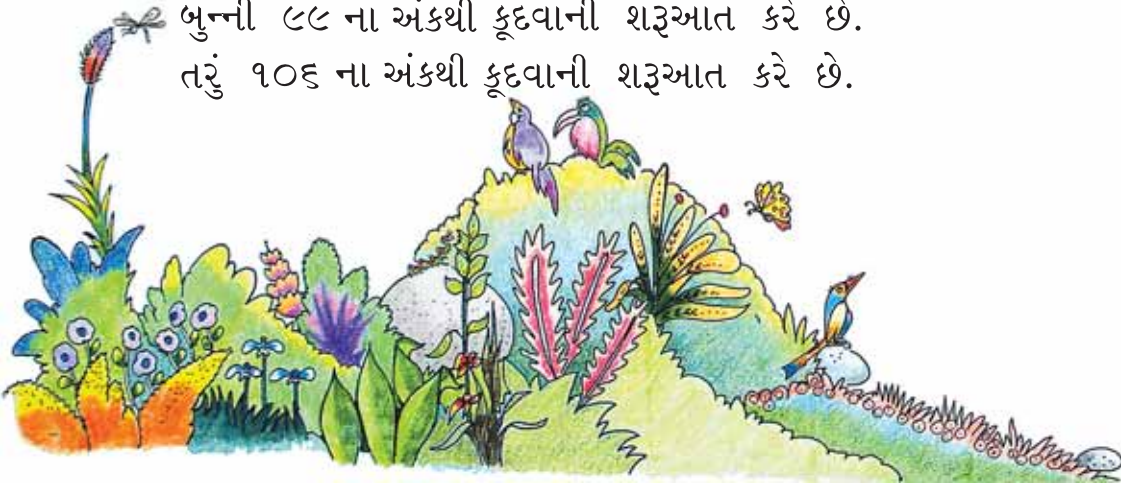

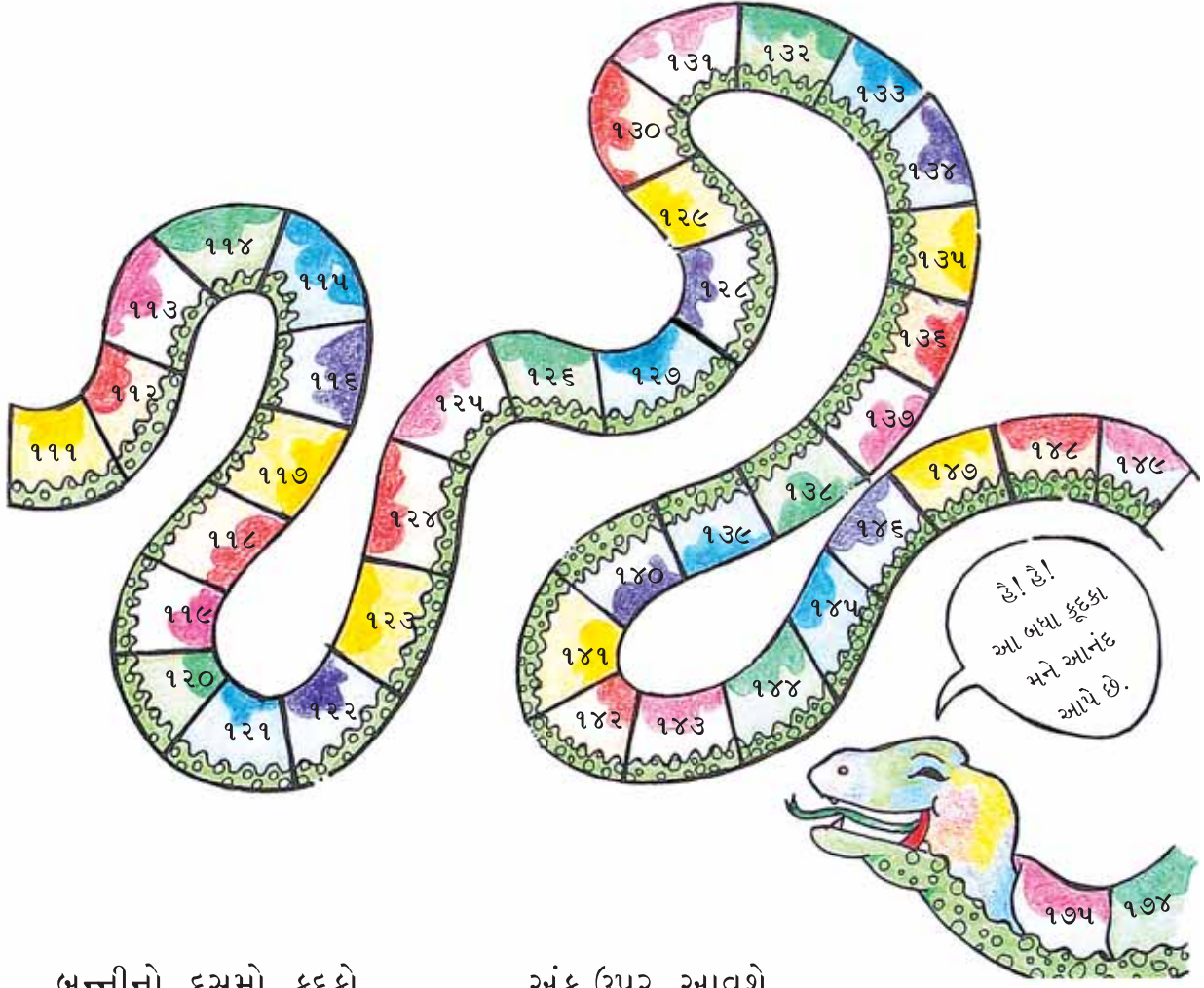
કૂદકા મારતાં પ્રાણીઓ

ગબરું, બુન્ની અને તરું
આખા રસ્તે કૂદાકૂદ કરે છે. ગબરું દરેક વખતે સાત ખાનાં કૂદે છે.
બુન્ની દરેક વખતે પાંચ ખાનાં કૂદે છે અને તરું દરેક વખતે ચાર
ખાનાં કૂદે છે.

ગબરું ૯૦ ના અંકથી કૂદવાની શરૂઆત કરે છે.
બુન્ની ૯૯ ના અંકથી કૂદવાની શરૂઆત કરે છે.
તરું ૧૦૬ ના અંકથી કૂદવાની શરૂઆત કરે છે.

બુન્નીનો દસમો કૂદકો _____ અંક ઉપર આવશે.
 તરુંનો દસમો કૂદકો _____ અંક ઉપર આવશે.
 ગબરુંનો દસમો કૂદકો _____ અંક ઉપર આવશે.
 ગબરું અને બુન્ની બંને ૧૦૪, _____ અને _____ ઉપર કૂદે છે.

શોધી કાઢો :

- ❖ બુન્ની અને તરું બંને જેના ઉપર કૂદકા મારશે તે અંક _____, _____, _____ અને _____ છે.
- ❖ જે નંબર ઉપર ત્રણે જણ કૂદકો મારશે તે અંક _____ છે.
- ❖ સૌથી ઓછા કૂદકામાં પૂરું કરનાર _____ છે અને તે _____ કૂદકામાં પૂરું કરે છે.

ચાલો, કૂદીએ!

૨ ડગલાં આગળ કૂદકો મારો :

૧૦૪, ૧૦૬, ૧૦૮, _____, _____, _____, _____.

૨ ડગલાં પાછળ કૂદકો મારો :

૨૬૨, ૨૬૦, ૨૫૮, _____, _____, _____, _____

૧૦ ડગલાં આગળ કૂદકો મારો :

૧૧૦, ૧૨૦, ૧૩૦, _____, _____, _____, _____

૧૦ ડગલાં પાછળ કૂદકો મારો :

૨૦૦, ૧૮૦, ૧૬૦, _____, _____, _____, _____

ભાત (પેટર્ન) આગળ વધારો :

૫૫૦, ૫૬૦, ૫૭૦, _____, _____, _____, _____

૮૧૦, ૮૨૦, ૮૩૦, ૮૪૦, _____, _____, _____, _____

૨૦૮, ૨૦૭, ૨૦૫, _____, _____, _____, _____

૪૦૧, ૪૦૨, ૪૦૩, _____, _____, _____, _____

અંદર
જોડાઓ.

મનમોજીની દુકાન

આ જંગલની એક દુકાન છે. મનમોજી ફક્ત દસ અને સોનાં પડીકાં (પેકેટ)માં જ સામાન આપે છે. દસથી ઓછી હોય ત્યારે છૂટક વસ્તુઓ આપે છે.

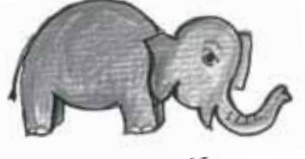
દરેક પ્રાણી સો-સોનાં, દસ-દસનાં અને એક-એકનાં કેટલાં પડીકાં (પેકેટ) લઈ જશે તે શોધો અને ખાલી જગા પૂરો.

	સોનાં પેકેટ	દસનાં પેકેટ	છૂટક વસ્તુ
  ૧૪૩			
  ૨૧૦	_____	_____	_____
  ૨૪૨	_____	_____	_____
  ૫૫૨	_____	_____	_____
	 ૨૩		

મનમોજીની પૈસા લેવાની રીત પણ મનમોજી છે. તે ફક્ત ની નોટો,

 ની નોટો અને ના સિક્કામાં જ પૈસા લે છે. હવે શોધી કાઢો કે તેમણે (પ્રાણીઓએ) જે લીધું છે તેના બદલામાં તેઓ કેવી રીતે (પૈસા) ચૂકવશે?

₹ ૪૨૦

₹ ૧૪૩

₹ ૨૪૨

₹ ૫૫

હું કોણ છું? સંખ્યા સાથે જોડો.

(૧) હું ૪૦ અને ૫૦ ની વચ્ચે આવું છું અને મને લખવામાં ૫ આવે છે.	૮૬
(૨) મને લખવામાં ૮ આવે છે અને હું ૮૦ની ઘણો નજીક છું.	૧૫૦
(૩) મારા પછી તમે ચોગ્ગો (Four - ફોર) મારો, તો તમે સદી કરી શકો.	૪૫
(૪) હું ૧૦ની દસ નોટો જેટલો છું.	૮૮
(૫) હું સદી + અડધી સદી છું.	૮૭
(૬) હું ૭૭ અને ૮૭ની બરાબર વચ્ચે છું.	૧૦૦

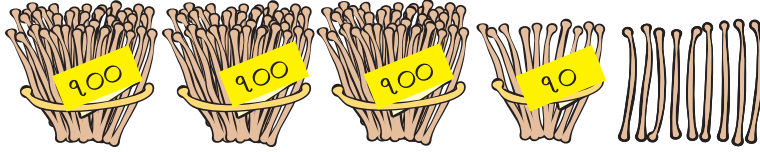
આ પ્રકરણમાં દશઅંકી (Decimal - ડેસિમલ) પદ્ધતિ સમજવા માટે ઘણી વાર્તાઓ અને મહાવરા આપવામાં આવ્યા છે જે બાળકોને મદદરૂપ બનશે. સ્થાન-કિંમત (Place-value - પ્લેસવેલ્યુ) કે જે બાળકોને મૂંઝવે છે તેનો ઉપયોગ નથી કર્યો. શિક્ષક સ્થાનિક પરિસ્થિતિ અનુરૂપ શક્ય હોય તો સંખ્યાજ્ઞાનની અન્ય પદ્ધતિ શોધી શકે. ખાસ કરીને આદિવાસી વિસ્તારમાં કામ કરતાં હોય ત્યારે.

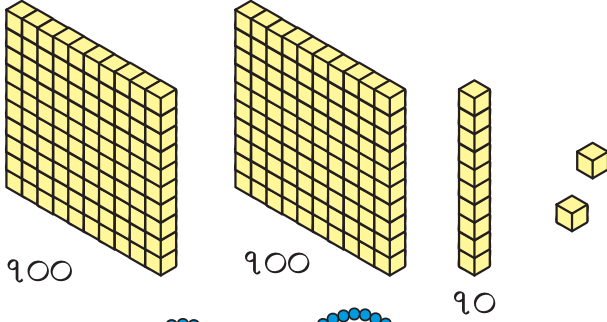
આ કેટલા છે?

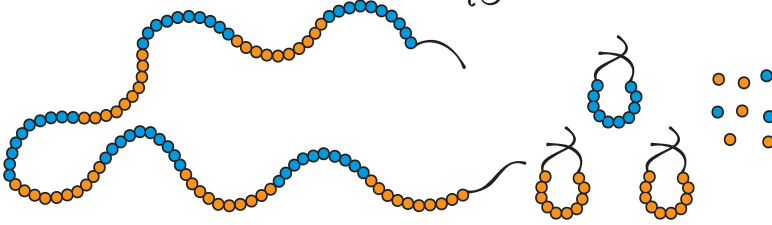
_____ રૂપિયા

_____ સળીઓ

_____ બ્લોક

_____ મણકા

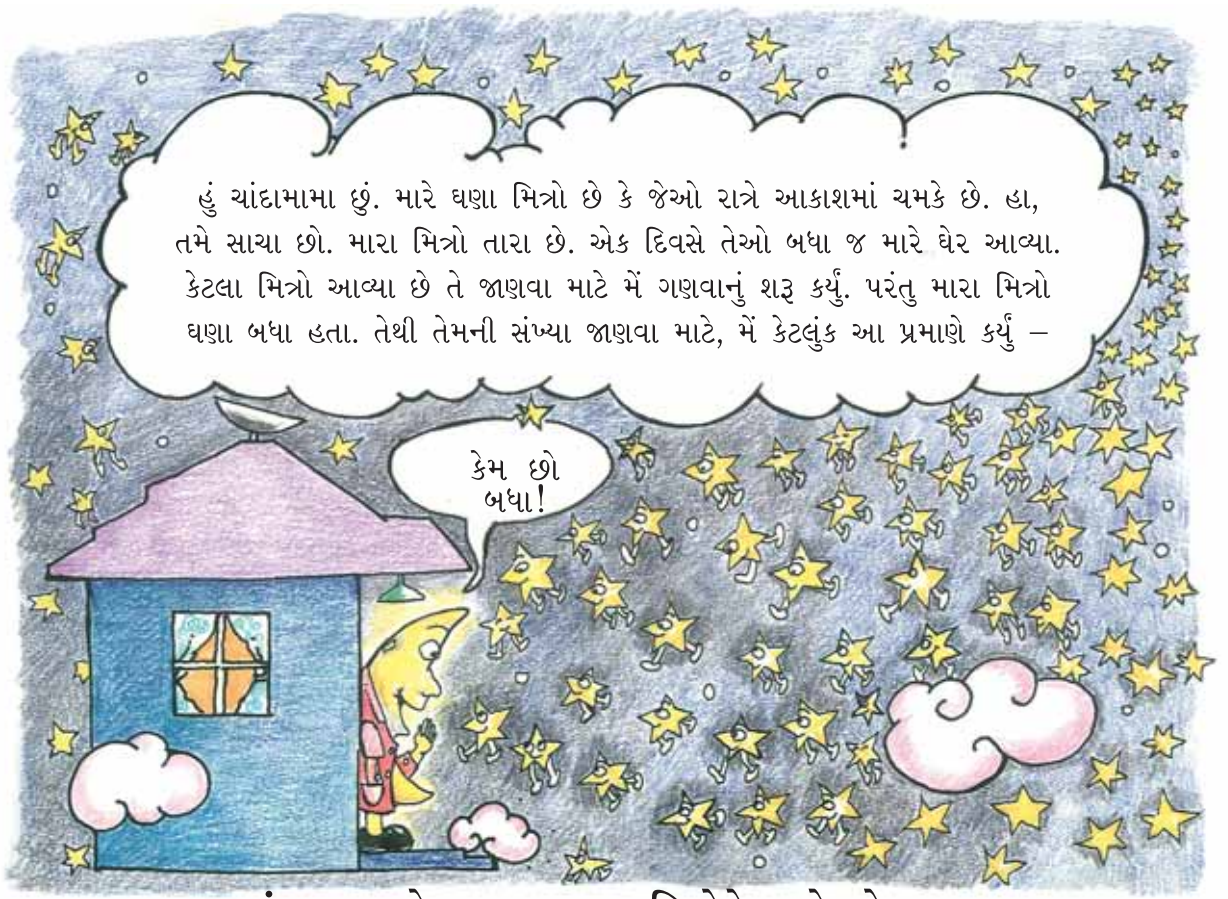

_____ રૂપિયા

હું કોણ છું ?

નથી કોઈ સૌથી મોટી (the biggest - ધ બિગેસ્ટ) સંખ્યા ગમે તે લઈ લો સંખ્યા ઉમેરો મને તો મળે પછીની સંખ્યા યાદ રાખો મને, જો ગણવી હોય સંખ્યા

ચાંદામામા તેમના ચમકતા મિત્રોને ગણે છે

મેં એક તારો ગણ્યો અને એક કાર્ડ મારા ગજવામાં મૂક્યું.

એક તારા માટે બે તારા માટે

     આ કાર્ડ કેટલા તારા માટે? _____

જ્યારે મારી પાસે આવા દસ કાર્ડ ભેગાં થયાં ત્યારે મેં તેને ના આ એક કાર્ડ સાથે બદલ્યાં.

          →

પરંતુ મારા મિત્રોએ આવવાનું ચાલુ જ રાખ્યું. તેથી મારે વધારે પ્રમાણમાં તારા ગણવા પડ્યા. મારાં ગજવાં ભરાઈ જવા આવ્યાં, તેથી જ્યારે મારી પાસે આવાં દસ કાર્ડ ભેગાં થયાં ત્યારે મેં આવા એક કાર્ડ સાથે બદલ્યાં.

     →

પરંતુ મારે ખૂબ વધારે મિત્રો, એટલા બધા વધારે કે જેથી કરીને મારાં ગજવાં ભરાઈ જવાં આવ્યાં. હવે જુઓ કે મારી પાસે કેટલાં કાર્ડ હતાં?

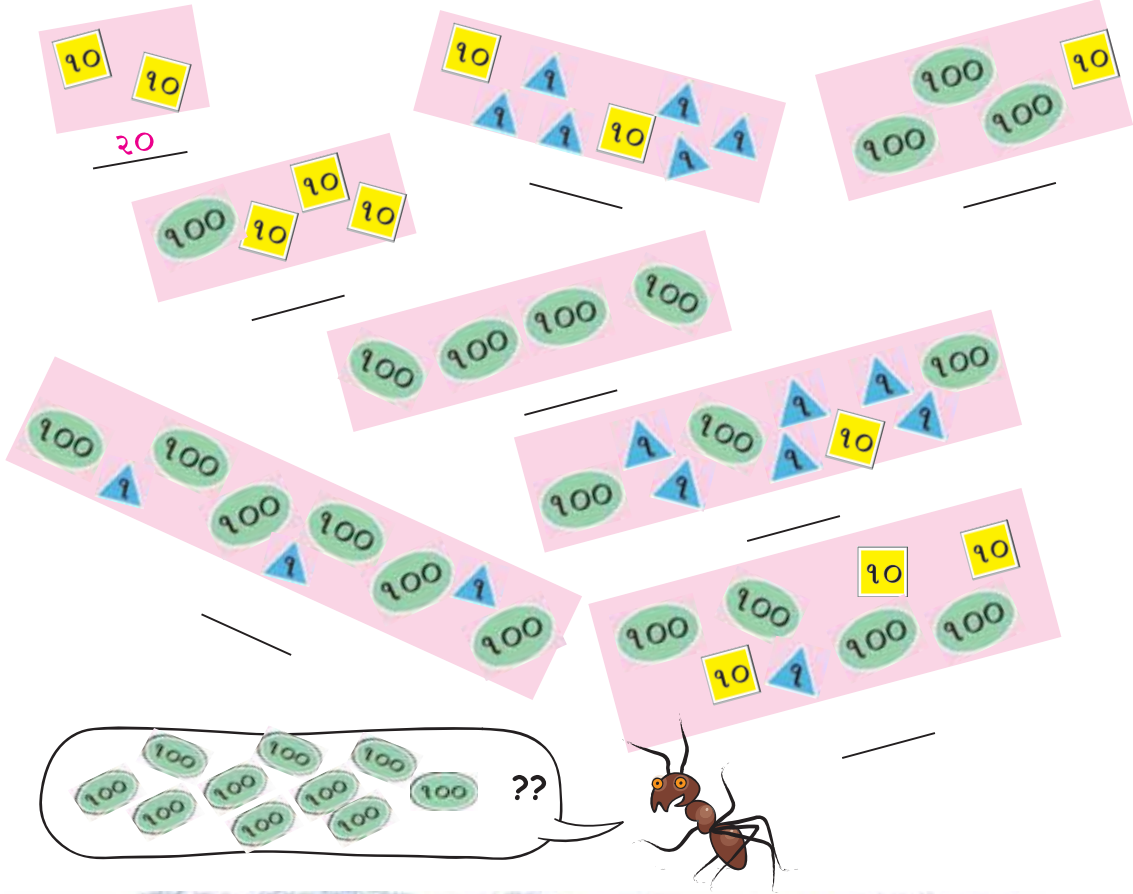

જો મેં નીચે દર્શાવ્યા પ્રમાણે ગણતરી કરી, તો મારા ગજવામાં કયાં કાર્ડ હશે?

- (૧) ૧૯ →
- (૨) ૨૧ →
- (૩) ૯૫ →
- (૪) ૨૦૧ →
- (૫) ૨૬૦ →
- (૬) ૩૦૦ →
- (૭) ૩૦૬ →
- (૮) ૩૪૪ →
- (૯) ૩૫૦ →
- (૧૦) ૪૦૦ →

જ્યારે મારી પાસે ૧૦ ૧૦ કાર્ડ ગજવામાં હતાં ત્યારે, મને ખબર પડી કે મેં ૨૦ તારા ગણ્યા છે. હવે દરેક કિસ્સામાં ગણેલા તારાઓની સંખ્યા મને કહો. તમારો જવાબ ખાલી જગામાં લખો.

એકંદરે મારે કેટલા ચમકતા મિત્રો હશે તેનું અનુમાન કરો.....!!!

